

[Landbrugsministeren.]

angår afløserne i landbruget, er der i hvert fald et barometer, som fortæller mig, at det kniber ikke med afløserne til jævnt gode landbrugsejendomme, hvortil i høj grad hører de nyoprettede og de tidligere oprettede statshusmandsbrug, og det barometer er ejendomspriserne. Ejendomspriserne viser, at det indtil nu ikke har været vanskeligt at finde afløserne i landbruget. Spørgsmålet om brugenes størrelse er stadig undergivet udviklingens lov og skal være det, og det er da heller slet ikke sådan, at udstykningen er foregået efter et bestemt skema. Vi har været nede på meget mindre brugsstørrelser end dem, der praktiseres i dag, og det er vel nok sådan, at hvilken brugsstørrelse der er den mest hensigtsmæssige, i høj grad afhænger af, hvor intensivt det pågældende landbrug drives. Jeg kender landbrug under 10 tdr. land, der giver rigeligt arbejde til familien, og jeg kender landbrug på både 15 og 20 tdr. land, som ikke giver rigeligt arbejde, så jeg tror slet ikke, at størrelsen af bruget er afgørende for, om man kan sige, at det er et familiebrug, hvis man deri lægger, at det skal give mulighed for en families underhold. Landbrugets vilkår og muligheder er stadig skiftende, og det gør det svært at undersøge, hvilken brugsstørrelse der på ethvert tidspunkt er den rigtige. Der foregår næsten år for år en ændring her, og jeg må sige, at når vi ser på erhvervets vilkår og hører, hvordan landbruget selv bedømmer dem, må vi erkende, at husmandsbruget ikke hører til den del af landbruget, der oftest klager sig og oftest påkalder samfundets støtte til at klare sig i det daglige. Det er altså ikke ud fra erhvervets egen bedømmelse af dets stilling, det ærede medlem kan have fået den tro, at tiden er løbet fra denne brugsstørrelse. Jeg vil gerne som min opfattelse sige, at jeg tror, det er en fordel, at vi ikke har ensrettet brugsstørrelserne her i landet, og jeg håber heller ikke, at de bliver ensrettet, hverken opad eller nedad.

Hvad angår de specielle spørgsmål, der er stillet til mig, vil jeg gerne sige, at når det ærede medlem hr. H. C. Toft nævner en renteefterbetaling, hvis jeg hørte rigtigt, på 42 000 kr., er det i hvert fald et tilfælde, som aldrig er forekommet i praksis,

og som jeg ikke tror kan forekomme i praksis, men jeg er selvfølgelig rede til i udvalget også om dette spørgsmål at give alle de oplysninger, man ønsker.

Jeg må sige, at jeg blev lidt forundret, da det ærede medlem hr. H. C. Toft udtalte ønske om at få en rigtig statistik frem i udvalget. Mig bekendt er der aldrig i udvalget fremlagt nogen forkert statistik, i hvert fald ikke af mig, og jeg kan på forhånd uden mindste besvær love det ærede medlem, at han skal få en så rigtig statistik, som overhovedet kan skaffes.

Jeg vil gerne til sidst sige, at dette lovforslag er fremkommet senere, end jeg ønskede det, og senere, end egentlig godt er af hensyn til administrationen af lovgivningen. Det må jeg selvfølgelig tage ansvaret for, og det berettiger mig ikke til at sige, at nu må folketinget skynde sig. Det agter jeg heller ikke at gøre, men da jeg nu har mødt en næsten overvældende eller i hvert fald meget stor tilslutning til lovforslaget, vil jeg gerne udtale håb om, at man gør det til genstand for en hurtig udvalgsbehandling af hensyn til lovens praktisering i det kommende forår.

Carl Petersen: Jeg har lige et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Fuglsang. Jeg skal ikke lægge beslag på megen tid. Jeg synes, der er brugt for megen tid til dette; det drejer sig jo ikke om principielle ændringer. Jeg tror, at enkelte ordførere skulle have sparet lidt på skytset; den virkelige ændring kommer formentlig til næste år.

Det ærede medlem hr. Fuglsang gjorde i sin tale opmærksom på, at en hel del ansøgere ikke kunne få opfyldt deres ønske om at få et husmandsbrug, og mente, at jordlovsudvalget havde en vis skyld heri. Har det ærede medlem aldrig tænkt på, at denne lovs formålsparagraf i virkeligheden går ud på at skaffe landarbejdere jord, og at de for at komme i besiddelse af en sådan ejendom i dag skal skaffe 15 000-20 000 kr.? Har det ærede medlem aldrig tænkt på, hvor svært det kan være for en landarbejder at skaffe disse penge? Det kan være en af årsagerne til, at der er vanskeligheder på dette område.

Det ærede medlem sagde, at kornlovens virkninger måske også har haft betydning